

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО

Економічний факультет

"18" червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ФІЛОСОФІЯ

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітня програма Корпоративні фінанси

Факультет Економічний

Розробник: Віра ДОДОНОВА доктор філософських наук, професор, професор кафедри
філософії та міжнародної комунікації

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Філософія належить до циклу фундаментальних дисциплін, вивчення якої є важливим чинником духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної культури студентської молоді, усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві; визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питань: хто є людина, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах, як долати перешкоди на шляху до мети. Вивчення дисципліни пов'язане зі знаннями інших гуманітарних дисциплін, особливо з політологією, соціологією, історією України, економічною теорією тощо. Знання дисципліни "Філософія" є методологічною основою вивчення не тільки гуманітарних та суспільно-політичних, а й природничих та технічних дисциплін. Завдання вивчення дисципліни: вивчення історії філософії та її органічної складової – історії української філософії, сприяння гуманізації освіти через засвоєння досягнень сучасної філософії, інформації про світ у цілому і ставлення людини до нього; вивчення комплексу принципів пізнання та загальних методів пізнавальної діяльності; розвиток здібностей до логічного мислення, самостійного аналізу складних явищ суспільного життя, уміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з розв'язанням завдань економічної теорії і практики. Цьому підпорядковане вивчення наступних розділів: "Вступ до філософії", "Історичні типи філософії", "Онтологія", "Гносеологія", "Соціальна філософія та філософська антропологія". Предметом курсу є світ загалом у його найбільш загальних закономірностях з позицій відносин «людина – світ».

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітня програма	Корпоративні фінанси
Факультет/ННІ	Економічний

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	3

Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	2	-
Лекційні заняття	30 год.	-
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	-
Самостійна робота	60 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	-
Форма контролю	Екзамен	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: засвоєння студентами досягнень світової філософської думки, вдосконалення відповідно до цього культури їх мислення, формування самосвідомості, світоглядних орієнтацій, опанування загально-методологічним компонентом пізнавальної діяльності.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Філософія» (за їх наявності) ОК11 Основи фахової підготовки та комунікації державною мовою

Набуття компетентностей

ЗК6 — Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК9 — Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК14 — Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання

ПРН18 — Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН19 — Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПРН23 — Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Історія світової філософії												
Тема 1. Філософія, коло її проблем та роль у суспільстві.	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Філософія Давнього світу. Антична філософія.	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Німецька класична філософія	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Сучасні філософські течії.	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Філософська думка України.	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	14	0	0	14	28	56	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Онтологія. Гносеологія												
Тема 1. Філософське розуміння світу. Вчення про буття	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Проблема свідомості в філософії	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Сутність і структура пізнавального процесу.	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Наукове пізнання та його види.	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	8	0	0	8	16	32	-	-	-	-	-	-

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 3. Філософська антропологія. Соціальна філософія												
Тема 1. Суспільство як соціальна система.	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Філософія економіки	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Проблема людини в філософії	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Філософія культури і цивілізації.	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 3	8	0	0	8	16	32	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	30	0	0	30	60	120	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Філософія, коло її проблем та роль у суспільстві.	2
2	Тема 2. Філософія Давнього світу. Антична філософія.	2
3	Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження	2
4	Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	2
5	Тема 5. Німецька класична філософія	2
6	Тема 6. Сучасні філософські течії.	2
7	Тема 7. Філософська думка України.	2
8	Тема 8. Філософське розуміння світу. Вчення про буття	2
9	Тема 9. Проблема свідомості в філософії	2
10	Тема 10. Сутність і структура пізнавального процесу.	2
11	Тема 11. Наукове пізнання та його види.	2
12	Тема 12. Суспільство як соціальна система.	2
13	Тема 13. Філософія економіки	2
14	Тема 14. Проблема людини в філософії	2
15	Тема 15. Філософія культури і цивілізації.	2
Всього годин		30

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія, коло її проблем та роль у суспільстві	2
2	Філософія Давнього світу. Антична філософія	2
3	Філософія Середньовіччя та Відродження	2
4	Філософія Нового часу та Просвітництва	2
5	Німецька класична філософія	2
6	Сучасні філософські течії.	2
7	Філософська думка України.	2
8	Філософське розуміння світу. Вчення про буття	2
9	Проблема свідомості в філософії.	2
10	Сутність і структура пізнавального процесу.	2
11	Наукове пізнання та його види.	2
12	Суспільство як соціальна система.	2
13	Філософія економіки	2
14	Проблема людини в філософії.	2
15	Філософія культури і цивілізації.	2
Всього годин		30

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія, коло її проблем та роль у суспільстві.	4
2	Філософія Давнього світу. Антична філософія.	4
3	Філософія Середньовіччя та Відродження	4
4	Філософія Нового часу та Просвітництва	4
5	Німецька класична філософія	4
6	Сучасні філософські течії.	4
7	Філософська думка України.	4
8	Філософське розуміння світу. Вчення про буття	4
9	Проблема свідомості в філософії	4
10	Сутність і структура пізнавального процесу.	4
11	Наукове пізнання та його види	4
12	Суспільство як соціальна система.	4
13	Філософія економіки	4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
14	Проблема людини в філософії.	4
15	Філософія культури і цивілізації.	4
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне опитування
- Тестування
- Письмові реферати або есе
- Обговорення в групах з аналізом філософських концепцій
- Поточне оцінювання через виконання домашніх завдань
- Підсумковий іспит або тест

Методи навчання:

- Проблемне навчання
- Навчання через дослідження
- Лекція
- Практико-орієнтоване навчання
- Командна робота
- Семінар
- Змішане навчання
- Гейміфіковане навчання
- Практичне заняття
- кейс-метод

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Історія світової філософії		
Практична робота. Філософія Давнього світу. Антична філософія	ПРН 18, ПРН 19, ПРН 23. Знати основні етапи розвитку світової філософії, її роль у формуванні людської культури та суспільних ідей. Вміти аналізувати основні філософські течії, їх історичний контекст і вплив на сучасність. Освоїти методи критичного мислення та креативного підходу у дослідженні філософських проблем.	10
Практична робота. Філософія Середньовіччя та Відродження		10
Практична робота. Філософія Нового часу та Просвітництва		10
Практична робота. Німецька класична філософія		10
Практична робота. Сучасні філософські течії		10
Практична робота. Філософська думка України		10
Самостійна робота. Філософська думка України		10
Модульна контрольна. Історія світової філософії		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Онтологія. Гносеологія		
Практична робота. Філософське розуміння світу. Вчення про буття	ПРН 18, ПРН 19, ПРН 23. Знати основні поняття та проблеми онтології і гносеології, їх роль у філософській системі. Вміти аналізувати питання буття, свідомості та пізнання, застосовувати філософські методи для дослідження цих проблем. Освоїти інструменти критичного мислення та логічного аналізу.	20
Практична робота. Проблема свідомості в філософії		20

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Практична робота. Сутність і структура пізнавального процесу		20
Практична робота. Наукове пізнання та його види		10
Модульна контрольна. Онтологія. Гносеологія		30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Філософська антропологія. Соціальна філософія		
Практична робота. Суспільство як соціальна система	ПРН 18, ПРН 19, ПРН 23. Знати основні концепції філософської антропології та соціальної філософії, їх роль у розумінні людської природи та суспільства. Вміти аналізувати соціальні процеси, проблеми людини і культури з філософської точки зору. Освоїти методи критичного мислення та аналізу соціальних явищ.	20
Практична робота. Філософія економіки		10
Практична робота. Проблема людини в філософії		10
Практична робота. Філософія культури і цивілізації		10
Самостійна робота. Проблеми сучасного суспільства		20
Модульна контрольна. Філософська антропологія. Соціальна філософія		30
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=276>);

-Філософія: Методичні рекомендації. Для студентів спеціальності 072«Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», ОП «Корпоративні фінанси». Укладач: доктор філософських наук, професор Додонова В.І. К.: НУБіП України, 2024. 60 с.;

Рекомендовані джерела інформації

1. Бертран Рассел Історія західної філософії Б. Рассел;(пер.з англ. Ю Лісняка, П. Таращука) Харків: Фоліо, 2023. 380 с.
2. Ворбертон Найджел Коротка історія філософії/ Н.Ворбертон; пер. з англ. Анна Марховська.Київ: Наш формат, 2023. 217с.
3. Воронкова В.Г. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика/ В.Г. Воронкова, В.О. Нікітенко; М-во освіти і науки України, Запор.нац. ун-т, Навч.-наук. інс-т ім Ю.М.Потебні. Львів, 2022. 459 с.
4. Додонова В.І. Зміст і структура соціальних практик. Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія. 2024. Т. 15. № 1. С.84-94
5. Додонова В.І. Українці за кордоном: ідентифікаційні практики українських переселенців.Українознавство 1 (98) 2026 с. 129-142 [https://doi.org/10.17721/2413-7065.1\(98\).2026.356138](https://doi.org/10.17721/2413-7065.1(98).2026.356138)

6. Kolinko, M., Dodonova, V., Binkivska, K., Lukovenko, I., Suprun, A., Klymenko, H., Patlaichuk, O., & Pasko, K. (). Intercultural Communication: Practices of Sustainable Development and Overcoming Societal Crises. *European Journal of Sustainable Development* 2026. 15(1), P. 940-952. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2026.v15n1p940>
7. Dodonova, V., Chekal, L., Kultenko, V., & Suprun, A. (2026). From Rationality to Rationalities: The Modern Epistemological Situation in Science and Culture. *Вісник гуманітарних наук*, (16). <https://h-visnyk.com.ua/index.php/home/article/view/431>
8. Vira Dodonova, Olena Aleksandrova, Kristina Binkivska & all. Dialogue Between Ukrainian and European Cultural Values as a Prerequisite for Ukraine's Sustainable Development: Faith and Fear Versus Stability and Chaos. *European Journal of Sustainable Development*. 2025. V. 14, № 3, p. 527-544. <https://ecsdev.org/ojs/index.php/ejsd/article/view/1861>
9. Dodonova, V. The Harmony between Ukrainian and European Values. *Skhid*. 2025. 7(3), 52–58. <https://skhid.kubg.edu.ua/article/view/339414>
0. К. Дерід, В. Додонова. Деніел Деннет – філософ у цифрову епоху: від еволюції свідомості до штучного інтелекту. *Грані. Науково-теоретичний альманах*. 2024. Том 27. № 3. С. 7-13. DOI: <https://doi.org/10.15421/172443>, <https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/203>
1. Dodonova, Vira, Dodonov, Roman, Gorbenko, Katerina. Ethical Aspects of Artificial Intelligence Functioning in the XXI century // *Studia Universitatis Babeş-Bolyai – Philosophia*. 2023. 68 (1). P. 161-173.
2. Куцик П.О. Нооекономіка: «філософія серця» у практиці життя: (до 300-ліття з дня народж. Г.Сковороди) Куцик П.О., Шевчик Б.М., Шевчук В.О., Львів: Видавництво львівського торговельно-екон. ун-ту 2023. 302с.
3. Синиця А.С. Вступ до філософії штучного інтелекту: підручник/ А.Синиця, Львів. нац. ун-т ім. І.Франка, Львів ЛНУ ім. І.Франка, 2023. 290с.
4. Сіверс В.А. Філософія творчості: підручник/ В. Сівер: Київ: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2023. 291с.
5. Філософія: підручник [для студ, аспір, викладачів] Людмила Рижок, Львів. Нац. Ун-т ім. І. Франка, Вид.2-ге, переро; допов., Львів.: ЛНУ ім І. Франка, 2022. 648 с.
6. Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади. (укр.). URL: <http://www.ae-lib.org.ua>
7. Електронна бібліотека НУБіП України. URL:<https://nubip.edu.ua/node/17325>
8. Електронна бібліотека “psylib” (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.) URL: <http://www.psylib.kiev.ua>